

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

27 päivänä tammikuuta 2021 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Kuluttajansuoja – Direktiivi 93/13/ETY –
Kuluttajasopimusten kohtuuttomat ehdot – 3 artiklan 1 kohta, 4 artiklan 1 kohta
ja 6 artiklan 1 kohta – Sopimusehtojen kohtuuttomuuden arviointi – Ehto, jossa vahvistetaan
etukäteen velkojan mahdollinen etu sopimuksen päättämistilanteessa – Sopimuksesta johtuvien
osapuolten oikeuksien ja velvollisuuksien välinen huomattava epätasapaino – Ajankohta, jonka
kannalta epätasapainoa on arvioitava – Ehdon kohtuuttomuuden toteaminen – Seuraukset –
Kohtuuttoman ehdon korvaaminen kansallisen oikeuden dispositiivisella säännöksellä

Yhdistetyissä asioissa C-229/19 ja C-289/19,

joissa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvista kahdesta ennakkoratkaisupyyntöstä, jotka
Gerechtshof te Amsterdam (Amsterdamin ylioikeus, Alankomaat) (C-229/19) ja Gerechtshof
Den Haag (Haagin ylioikeus, Alankomaat) (C-289/19) ovat esittäneet 5.3.2019 ja 2.4.2019
tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet unionin tuomioistuimeen 14.3.2019 ja 9.4.2019,
saadakseen ennakkoratkaisun asioissa

Dexia Nederland BV

vastaa

XXX (C-229/19) ja

Z (C-289/19),

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot sekä tuomarit L. Bay Larsen,
C. Toader, M. Safjan ja N. Jääskinen (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: G. Pitruzzella,

kirjaaja: johtava hallintovirkkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 3.9.2020 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

- Dexia Nederland BV, edustajinaan J. de Bie Leuveling Tjeenk, J. M.K.P. Cornegoor ja P. W. Post, advocaten,
- XXX, edustajanaan J. B. Maliepaard, advocaat,
- Z, edustajanaan J. B. Maliepaard, advocaat,
- Euroopan komissio, asiamiehinään aluksi N. Ruiz García, P. Vanden Heede ja M. van Beek, sittemmin Ruiz Garcia ja Vanden Heede,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyynnöt koskevat kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY (EYVL 1993, L 95, s. 29) tulkintaa.
- 2 Nämä pyynnöt on esitetty kahdessa asiassa, joissa asianosaisina ovat Dexia Nederland BV (jäljempänä Dexia) ja eräät kuluttajat ja joissa on kyse kieltäytymisestä maksaa niiden loppulaskelmien mukaiset määrät, jotka kyseinen yhtiö oli laatinut näiden kuluttajien ja yhtiön, jonka oikeudellinen seuraaja se on, välillä arvopaperikauppojen rahoittamista varten tehtyjen sopimusten (ns. arvopaperileasingsopimukset) purkamisen johdosta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin 93/13 johdanto-osan 13. perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden lakien ja asetusten, joissa suoraan tai välillisesti vahvistetaan kuluttajasopimusten ehdot, osalta oletetaan, että ne eivät sisällä kohtuuttomia ehtoja; tämän vuoksi ei ole tarpeen saattaa tämän direktiivin säännöksiä koskemaan ehtoja, joissa heijastuvat pakolliset lait tai asetukset, tai niiden kansainvälisten sopimusten, joissa jäsenvaltiot ja [Euroopan unioni] ovat osallisina, periaatteet tai määräykset; tässä suhteessa 1 artiklan 2 kohdan ilmaisu ’pakolliset lait ja asetukset’ kattaa myös ne säännöt, joita lain mukaan sovelletaan sopimuspuolten välillä silloin, kun muusta järjestelystä ei ole sovittu.”

- 4 Kyseisen direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tämän direktiivin tarkoituksena on lähentää jäsenvaltioiden elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välillä tehtyjen sopimusten kohtuuttomia ehtoja koskevia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.

2. Tämän direktiivin säännökset eivät koske pakollisia lakeja tai asetuksia heijastavia sopimusehtoja ei[vät]kä kansainvälisten sopimusten, joissa jäsenvaltiot ja [unioni] ovat osallisina, määräyksiä tai periaatteita, varsinkaan liikenteen alalla.”

5 Mainitun direktiivin 3 artiklan 1 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Sopimusehtoa, josta ei ole erikseen neuvoteltu, pidetään kohtuuttomana, jos se hyvän tavan vastaisesti aiheuttaa kuluttajan vahingoksi huomattavan epätasapainon osapuolten sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välille.

--

3. Liitteessä on ohjeellinen luettelo, joka ei ole tyhjentävä, niistä ehdoista, joita voidaan pitää kohtuuttomina.”

6 Kyseisessä liitteessä lueteltujen ehtojen joukossa mainitaan muun muassa sen 1 kohdan e alakohdassa ehdot, joiden tarkoituksena tai seurauksena on ”suhteettoman suuren korvauksen vaatiminen kuluttajalta, joka ei täytä velvollisuuksiaan”.

7 Saman direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa täsmennetään seuraavaa:

”Sopimusehdon kohtuuttomuutta arvioidaan ottaen huomioon sopimuksen kohteena olevien tavaroiden ja palvelujen luonne ja viitaten sopimuksentekohetkellä kaikkiin sopimuksen tekoon liittyviin olosuhteisiin sekä kaikkiin muihin sopimuksen ehtoihin tai toiseen sopimukseen, josta se on riippuvainen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 7 artiklan soveltamista.”

8 Direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohdan sanamuoto on seuraava:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä, että elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisen sopimuksen kohtuuttomat ehdot eivät sido kuluttajia niiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja että sopimus jää muilta osin osapuolia sitovaksi, jos sopimus voi olla olemassa ilman kohtuuttomia ehtoja.”

9 Tämän direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on kuluttajien ja kilpailevien elinkeinonharjoittajien edun vuoksi varmistettava, että on olemassa riittäviä ja tehokkaita keinoja kohtuuttomien ehtojen käytön lopettamiseksi elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisissä sopimuksissa.”

Alankomaiden oikeus

10 Siviilikoodeksin (Burgerlijk Wetboek), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasioiden tosiseikkoihin (jäljempänä BW), 6:271 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Sopimuksen purkaminen vapauttaa osapuolet sopimuksen nojalla annetuista sitoumuksista. Jos nämä sitoumukset on jo täytetty, oikeudellinen perusta näiden sitoumusten noudattamiselle säilyy, mutta osapuolille syntyy velvollisuus palauttaa tai korvata jo saamansa suoritukset.”

11 BW:n 6:277 §:n sanamuoto on seuraava:

”1. Jos sopimus puretaan kokonaan tai osittain, osapuolen, jonka laiminlyöntiin purkaminen perustuu, on korvattava toiselle osapuolelle vahinko, joka tälle aiheutuu siitä, ettei sopimusta noudateta molemminpuolisesti vaan se puretaan.

--”

12 BW:n 7A:1576e §:n sanamuoto on seuraava:

- ”1. Ostajalla on aina oikeus maksaa yksi tai useampi eräänä ostohinnan erä ennaikaisesti.
2. Jos koko jäljellä oleva maksettava määrä maksetaan ennaikaisesti yhdellä kertaa, ostajalla on oikeus vähennykseen, joka on 5 prosenttia vuotta kohden jokaisesta ennaikaisesti maksetusta erästä.
3. Osapuolet voivat poiketa tämän pykälän säännöksistä ostajan hyväksi.”

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

- 13 Pääasiat perustuvat siihen, että XXX ja Z kieltäytyivät maksamasta summia, jotka ilmenivät loppulaskelmista, jotka Dexia oli laatinut siitä syystä, että XXX:n ja Z:n sekä Dexian oikeudellisen edeltäjän välillä tehdyt arvopaperileasingsopimukset oli purettu Dexialle suoritettavien kuukausierien maksuviivästyksen vuoksi.
- 14 Tällaisissa sopimuksissa velallinen, joka tavallisesti on kuluttaja, lainaa pankilta määrääjäksi ”pääomaksi” kutsutun rahasumman, jolla kyseinen pankki hankkii osakkeita velallisen lukuun ja tämän hyväksi. Mainittu pankki pysyy näiden osakkeiden omistajana siihen saakka, kunnes näin lainattu summa on maksettu kokonaisuudessaan takaisin, mutta mahdolliset osingot maksetaan velalliselle. Velallinen maksaa leasingsopimuksen koko voimassaoloajan kuukausierän, joka vastaa pääoman korkoja ja joissakin tapauksissa pääoman takaisinmaksua. Sopimuksen päättyttyä osakkeet luovutetaan ja velallinen saa näiden osakkeiden luovutuksesta tuloja, joista vähennetään pääoman jäljellä oleva määrä ja mahdollisesti pankille vielä maksettavana olevat kuukausierät.
- 15 Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että Dexia päätti leasingsopimukset ennaikaisesti maksuviivästyksen vuoksi pääasioissa kyseessä olevien sopimusten erityisten ehtojen mukaisesti. Näiden sopimusten päättämisen yhteydessä Dexia laati loppulaskelmat kyseisten erityisten ehtojen 6 ja 15 kohdan mukaisesti. Näiden kohtien sanamuoto on seuraava:
  - ”6. Jos (a) velallinen laiminlyö kirjallisen huomautuksen jälkeen edelleenkin yhtä tai useampaa kuukausierää koskevan maksuvelvollisuutensa tai jonkin muun tästä sopimuksesta taikka muusta vastaavasta leasingsopimuksesta johtuvan velvollisuutensa tai (b) velallinen hakee velkajärjestelyä tai hänet asetetaan konkurssiin, pankilla on oikeus päättää tämä sopimus ja kaikki muut vastaavat leasingsopimukset välittömästi ja vaatia kaikkien tämän sopimuksen kaltaisten voimassa olevien leasingsopimusten mukaisten jäljellä olevien leasingsummien maksamista kokonaisuudessaan sekä myydä arvopaperit valitsemana ajankohtana pörssissä tai muulla tavoin. Pankki vähentää myynnistä saatavan tuoton summasta, jonka velallinen on pankille velkaa. Pankki maksaa mahdollisen positiivisen saldon tällöin velalliselle.
15. – – Jos sopimus puretaan, velallisen saatava vastaa määrältään arvopapereiden myyntiarvoa purkamispäivänä vähennettynä sovitusta kokonaisleasingsummasta jäljellä olevan maksamattoman määrän nykyarvolla. Nykyarvo lasketaan BW:n 7A:1576e §:n 2 momentin mukaisesti.”

- 16 Ennakkoratkaisua pyytäneet tuomioistuimet täsmentävät, että Hoge Raad der Nederlanden (Alankomaiden ylin tuomioistuin) on hiljattain lausunut näiden ehtojen yhteensopivuudesta direktiivin 93/13 kanssa ja katsonut 21.4.2017 antamassaan tuomiossa (NL:HR:2017:773, Dexia v. Tjihuis), että pääasioissa kyseessä olevien sopimusten erityisten ehtojen 6 kohta aiheutti kuluttajan vahingoksi huomattavan epätasapainon osapuolten sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välille.
- 17 Lisäksi ennakkoratkaisupyynnöistä ilmenee, että Hoge Raad der Nederlandenin mukaan summan, joka Dexialla on oikeus vaatia pääasioissa kyseessä olevien sopimusten erityisten ehtojen 6 kohdan nojalla, laskentamenetelmässä ei otettu huomioon Dexian sopimuksen päättymisestä saamaa etua, sillä sen saama määrä tuottaa uudelleen korkoa, ja sillä, että Dexia määrittää erityisten ehtojen 15 kohdan mukaisesti vielä maksettavana oleville kuukausierille nykyarvon tekemällä 5 prosentin vuosivähennyksen, kompensoitiin tämä etu vain hyvin rajoitetusti. Tämän laskentamenetelmän seurauksena tuotto, jonka Dexia voi saada sijoittamalla varat uudelleen ennaikaisesti pääomamarkkinoille, vahvistettiin nimittäin 5 prosentiksi vuotta kohden. Mikäli markkinakorko on yli 5 prosenttia, kiinteän koron ja todellisen markkinakoron välinen erotus tuottaa siis etua Dexialle. Hoge Raad der Nederlanden korosti, että Dexian sopimuksen ennaikaisesta päättymisestä saama etu voi nimittäin olla korkokannasta ja sopimuksen päättymis- tai purkamispäivästä riippuen hyvin huomattava.
- 18 Hoge Raad der Nederlanden totesi lopuksi, että mikäli maksua ei suoriteta, Dexialla on edelleen mahdollisuus purkaa sopimus ja se voi tällöin vaatia vahingonkorvausta BW:n 6:277 §:n nojalla.

Asia C-229/19

- 19 XXX teki vuonna 1999 kaksi leasingsopimusta Dexian oikeudellisena edeltäjänä olleen yhtiön kanssa.
- 20 Kehotettuaan ensin XXX:ää suorittamaan maksut Dexia päätti 6.6.2005 asianomaiset leasingsopimukset ennaikaisesti maksuviivästysten johdosta ja laati loppulaskelmat.
- 21 Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että Dexia laati loppulaskelmat pääasioissa kyseessä olevien sopimusten erityisten ehtojen 6 ja 15 kohdan mukaisesti ja laskutti XXX:ltä näiden laskelmien mukaisen velkasaldon.
- 22 XXX nosti kanteen tuomioistuimessa muun muassa näiden kahden leasingsopimuksen pätemättömäksi toteamiseksi sekä Dexialle maksettujen summien palauttamiseksi sille. Dexia nosti vastakanteen, jossa se vaati XXX:n velvoittamista maksamaan summan, joka vastaa näiden kahden leasingsopimuksen nojalla vielä maksettavana olevaa kokonaismäärää viivästyskorkeineen.
- 23 Kantonrechter (alioikeuden kantonijaosto, Alankomaat) määräsi 19.11.2008 antamallaan tuomiolla Dexian maksamaan XXX:lle korvausta 2 507,69 euroa kustakin leasingsopimuksesta laillisine korkoineen ja hylkäsi Dexian vastakanteen.
- 24 Asian C-229/19 molemmat asianosaiset valittivat tästä tuomiosta Gerechtshof te Amsterdamiin (Amsterdamin ylioikeus, Alankomaat). Dexia vaatii, että XXX:n vaatimus hylätään ja sen vastakanne hyväksytään. XXX vaatii suurempaa korvausta kuin hänelle myönnettiin ensimmäisessä oikeusasteessa.

- 25 Tässä yhteydessä *Gerechtshof te Amsterdam* korostaa, että koska sen käsiteltäväksi saatettu asia koskee rahoituspalvelujen tarjoajan ja kuluttajien välisiä sopimuksia, sen on viran puolesta tutkittava, onko pääasioissa kyseessä olevien sopimusten erityisten ehtojen jokin ehto kohtuuton direktiivissä 93/13 vahvistettujen perusteiden nojalla, ja jos näin on, sen on viran puolesta todettava pätemättömäksi tämä ehto. *Gerechtshof te Amsterdamilla* on kuitenkin epäilyksiä näiden perusteiden soveltamisesta tämän tuomion 16–18 kohdassa mainitun *Hoge Raad der Nederlandenin* tuomion johdosta, jossa pääasioissa kyseessä olevien sopimusten erityisten ehtojen 6 kohtaa pidettiin direktiivissä 93/13 tarkoitettuna kohtuuttomana ehtona.
- 26 Asiassa C-229/19 ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan *Hoge Raad der Nederlandenin* nimittäin ainoastaan tutki abstraktisti, voiko ehdolla olla kansallisen lainsäädännön nojalla epäedullisia seurauksia kuluttajalle, ja totesi, että pelkkä mahdollisuus kuluttajan joutumisesta epäedulliseen asemaan riittää siihen, että tällaista ehtoa pidetään kohtuuttomana direktiivissä 93/13 tarkoitettuna tavalla.
- 27 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo kuitenkin, että on otettava huomioon muun muassa se, että arvopaperileasingsopimukset ovat sopimuksia, joiden täyttäminen on jatkuvaa ja jotka on tehty jopa 20 vuodeksi, mikä merkitsee lähtökohtaisesti sitä, ettei näitä sopimuksia tehtäessä ole vielä varmaa, saako *Dexian* kaltainen rahoituspalvelujen tarjoaja etua sopimuksen ennaikaisen päättämisen tilanteessa. Tämän edun suuruus nimittäin vaihtelee sen mukaan, mikä on kyseessä olevan sopimuksen ennaikaisen päättymisen ajankohtana voimassa oleva korko, jolla ennaikaisesti saatu summa voidaan sijoittaa sopimuksen jäljellä olevaksi ajaksi.
- 28 Pääasioissa kyseessä olevien sopimusten erityisten ehtojen 15 kohdassa vahvistetaan etukäteen velkojan mahdollinen etu päätettäessä sopimus ennaikaisesti niin, että se on 5 prosenttia vuotta kohden leasingsopimuksessa sovitun summan jäljellä olevasta maksamattomasta määrästä sopimuksen jäljellä olevan ajan. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan on siis aluksi tarkistettava, onko tämän *Dexian* mahdollisen edun vahvistaminen pääasioissa kyseessä olevien sopimusten tekopäivänä kaikkien asiaan liittyvien olosuhteiden perusteella kohtuutonta esimerkiksi vertaamalla tätä ehtoa vastaavissa osamaksusopimuksissa tavallisesti käytettyihin ehtoihin tai tuomioistuinmenettelyissä sovellettuun korkokantaan määritettäessä nykyarvo pääomaltaan ja kestoaltaan asianomaisia sopimuksia vastaavien sopimusten mukaisille määrille.
- 29 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan on seuraavaksi määritettävä, olisiko tavanomaisesti valistunut sekä kohtuullisen tarkkaavainen ja huolellinen keskivertokuluttaja kyseessä olevaa sopimusta tehdessään hyväksynyt sen, että jos sopimus päätetään ennaikaisesti, *Dexian* etu vahvistetaan sovellettavasta säännöstöstä poiketen pääasioissa kyseessä olevien sopimusten erityisten ehtojen 6 ja 15 kohdan mukaisesti, kun otetaan huomioon kyseisen pankin asiantuntemus ja perehtyneisyys korkokannan mahdollisen kehityksen osalta sekä se, että sovellettaessa BW:n 6:277 §:ää tällaista etua ei olisi vahvistettu (ks. vastaavasti tuomio 14.3.2013, *Aziz*, C-415/11, EU:C:2013:164, 68 ja 69 kohta ja tuomio 20.9.2017, *Andriciuc ym.*, C-186/16, EU:C:2017:703, 57 ja 58 kohta).
- 30 Asiassa C-229/19 ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan on lisäksi niin, että tämän tuomion 16–18 kohdassa mainittu *Hoge Raad der Nederlandenin* tuomio on ristiriidassa 7.8.2018 annettujen tuomien *Banco Santander ja Escobedo Cortés* (C-96/16 ja C-94/17, EU:C:2018:643) kanssa. *Hoge Raad der Nederlandenin* ei nimittäin vahvistanut tuomiossaan mitään tiettyjä perusteita, joiden nojalla kansalliset tuomioistuimet voisivat arvioida, onko pääasioissa kyseessä

olevien sopimusten erityisten ehtojen 6 kohta kohtuuton, vaan se katsoi päinvastoin, ettei kyseinen säännös ole missään tapauksessa yhteensopiva direktiivin 93/13 kanssa, koska sillä voi olla sopimuskauden aikana ilmenevissä tietyissä olosuhteissa epäedullisia seurauksia kuluttajalle.

- 31 Asiassa C-229/19 ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii lopuksi, mitä johtopäätöksiä pääasioissa kyseessä olevien sopimusten erityisten ehtojen 6 ja 15 kohdan pätemättömäksi toteamisesta olisi tehtävä. Tässä yhteydessä se toteaa yhtäältä, että arvopaperileasingsopimus jää osapuolia sitovaksi myös näiden kohtien pätemättömäksi toteamisen jälkeen, koska sopimus voi olla olemassa ilman niitä. Toisaalta ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan Dexian ei pitäisi voida vedota BW:n säännöksiin, jotka käsiteltävän asian olosuhteissa ovat kuluttajan kannalta vielä epäedullisempia.
- 32 *Gerechthof te Amsterdam* on näin ollen päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko direktiiviä 93/13 tulkittava siten, että ehtoa on kyseisessä direktiivissä säädetyt kriteerit huomioon ottaen pidettävä jo silloin kohtuuttomana, jos ehdosta seuraa sopimuksentekohetkellä kaikkien sopimuksen tekoon liittyvien olosuhteiden perusteella arvioituna huomattavan epätasapainon mahdollisuus riippuen olosuhteista, joita ilmenee sopimuksen keston aikana, erityisesti sen vuoksi, että ehdossa vahvistetaan mahdollinen etu, joka syntyy elinkeinonharjoittajalle sopimuksen ennenaikaisen päättämisen hetkellä, ennakoita tietyn prosentiosuudeksi jäljelle jäävästä leasingsummasta sellaisista sovellettavista kansallisen oikeuden säännöksistä poiketen, joiden mukaan tätä etua ei vahvisteta ennakoon vaan se vahvistetaan sopimuksen päättämishetkellä sopimukseen liittyvien olosuhteiden perusteella ja erityisesti sen korkoprosentin määrän perusteella, jota vastaan ennenaikaisesti vastaanotettu määrä voidaan jäljellä olevan keston aikana sijoittaa?”

Asia C-289/19

- 33 Z allekirjoitti 17.3.2000 velallisenä kaksi arvopaperileasingsopimusta sellaisen yhtiön kanssa, jonka oikeudellinen seuraaja Dexia on.
- 34 Dexia päätti vuonna 2006 Z:n kanssa tehdyt arvopaperileasingsopimukset ennenaikaisesti maksuviivästysten vuoksi ja laati pääasioissa kyseessä olevien sopimusten erityisten ehtojen 6 ja 15 kohdan mukaisesti loppulaskelmat, joista ilmeni velkasaldot, joita Z kieltäytyi maksamasta.
- 35 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee lisäksi, että Dexia myönsi sen ja Z:n välisessä oikeusriidassa Z:n taloudellisen tilanteen olleen sellainen, että näistä sopimuksista johtuvat maksuvelvoitteet merkitsivät Z:lle kohtuuttoman suurta taloudellista räsitystä, ja että tästä syystä sen oli maksettava tälle vahingonkorvausta sen kansallisen oikeuskäytännön mukaisesti, joka koskee pankin huolellisuusvelvoitteiden laiminlyönnin seurauksia. Dexian näkemyksen mukaan kyseisen oikeuskäytännön perusteella vahingonkorvaus oli kaksi kolmasosaa jo maksetuista kuukausieristä vähennettynä jo maksetuilla osingoilla ja kaksi kolmasosaa jäljellä olevasta velasta, mutta se katsoi olevansa edelleen oikeutettu saamaan kolmasosan vielä maksamatta olevista kuukausieristä.
- 36 *Kantonrechter* määräsi 21.5.2013 antamallaan tuomiolla Dexian maksamaan Z:lle 18 804,60 euroa Z:n vastakanteen perusteella. Dexia valitti tästä tuomiosta ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen asiassa C-289/19.

- 37 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin lykkäsi asian käsittelyä 29.11.2016 antamallaan päätöksellä siihen saakka, kunnes Hoge Raad der Nederlanden antoi ratkaisunsa tämän tuomion 16–18 kohdassa mainitussa asiassa.
- 38 Kun otetaan huomioon Hoge Raad der Nederlandenin antamat vastaukset, Z ja Dexia ovat nyt ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa eri mieltä siitä, voiko Dexia kuitenkin vaatia vahingonkorvausta sovellettavan kansallisen säännösten nojalla, koska se ei voi vedota pääasioissa kyseessä olevien sopimusten erityisten ehtojen 6 kohtaan.
- 39 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että kysymystä siitä, voiko kansallinen tuomioistuin korvata kohtuuttoman ehdon kansallisen oikeuden dispositiivisella säännöksellä, on jo käsitelty julkisasiamies Wahlin yhdistetyissä asioissa Banco Santander ja Escobedo Cortés (C-96/16 ja C-94/17, EU:C:2018:216) antamassa ratkaisuehdotuksessa, jossa todettiin, että tämä mahdollisuus olisi rajattava tilanteisiin, joissa kohtuuttoman ehdon toteaminen pätemättömäksi pakottaisi tuomioistuimen toteamaan koko sopimuksen pätemättömäksi, jolloin kuluttaja saatettaisiin alttiiksi sellaisille seurauksille, joilla häntä rangaistaisiin. Koska unionin tuomioistuin on näissä yhdistetyissä asioissa kuitenkin katsonut, ettei tätä seikkaa koskevaan kysymykseen ollut tarpeen vastata, selvennys on edelleen tarpeen.
- 40 Gerechtshof Den Haag (Haagin ylioikeus, Alankomaat) on näin ollen päättänyt lykätä asian ratkaisua ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Voiko sopimuspuoli, joka käytti pätemättömäksi todettua kohtuutonta ehtoa, jonka mukaan kuluttajan on maksettava korvaus, jos hän ei noudata sitoumuksiaan, vedota lakisääteistä vahingonkorvausta koskevaan dispositiiviseen säännökseen?
- 2) Onko tähän kysymykseen vastattaessa merkitystä sillä, onko korvaus, jota lakisääteistä vahingonkorvaussäännöstöä sovellettaessa voidaan vaatia, yhtä suuri, pienempi vai suurempi kuin pätemättömäksi todetun ehdon mukainen korvaus?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ennakkoratkaisukysymys asiassa C-229/19

- 41 Gerechtshof te Amsterdam tiedustelee ennakkoratkaisukysymyksellään unionin tuomioistuimelta lähinnä, onko pääasioissa kyseessä olevien arvopaperileasingsopimusten kaltaisessa sopimuksessa, jonka osalta tulevat taloudelliset seuraukset perustuvat epävarmaan tekijään, olevaa ehtoa, jossa vahvistetaan etukäteen etu, jonka elinkeinonharjoittaja saa sopimuksen ennenaikaisen päättämisen tilanteessa, pidettävä direktiivin 93/13 säännösten nojalla kohtuuttomana jo sen vuoksi, että tämä ehto voi pelkästään kyseessä olevan sopimuksen tekoon liittyvien olosuhteiden perusteella arvioituna aiheuttaa huomattavan epätasapainon sopimuksesta johtuvien osapuolten oikeuksien ja velvollisuuksien välille kyseisen sopimuksen täyttämisen aikana.
- 42 Kuten tämän tuomion 15 kohdassa on muistutettu, unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee nyt käsiteltävässä asiassa, että pääasioissa kyseessä olevien sopimusten erityisten ehtojen 6 kohdan mukaan Dexialla on näiden sopimusten ennenaikaisen päättämisen tilanteessa oikeus päättämispäivästä lukien asianomaisen sopimuksen ennenaikaiseen päättymispäivään saakka maksamatta oleviin korkoihin sekä oikeus pääomaan ja korkoihin, jotka olisi tullut maksaa kyseisen sopimuksen ennenaikaisen päättymisen ja alun perin

sovitun päättymispäivän väliseltä ajalta. Näiden erityisten ehtojen 15 kohdassa määrätään nykyarvon määrittämisestä soveltamalla 5 prosentin vuotuista vähennystä tähän pääomaan ja korkoihin, ja siinä vahvistetaan näin ollen etukäteen etu, jonka Dexia saa sopimuksen ennaikaisen päättämisen tilanteessa, koska se saa mainitun pääoman ja korot nopeammin takaisin ja voi sijoittaa ne uudelleen.

- 43 Aluksi on todettava, että *Gerechtshof te Amsterdamin* esittämä kysymys perustuu oletukseen siitä, että pääasioissa kyseessä olevien sopimusten erityisten ehtojen 6 ja 15 kohtaa on tulkittava yhdessä, vaikka osapuolet eivät ole tästä yksimielisiä.
- 44 Tältä osin on riittävää muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yksinomaan ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on toimivaltainen toteamaan sen ratkaistavaksi saatetun oikeusriidan tosiseikat ja arvioimaan niitä sekä tulkitsemaan ja soveltamaan kansallista lainsäädäntöä (tuomio 8.6.2016, *Hünnebeck*, C-479/14, EU:C:2016:412, 36 kohta). Unionin tuomioistuimen tehtävänä on sen ja kansallisten tuomioistuinten välisen toimivallanjaon mukaisesti ottaa huomioon ennakkoratkaisukysymyksiin liittyvät tosiseikat ja oikeudelliset seikat sellaisina kuin ne on ennakkoratkaisupyynnössä esitetty (tuomio 6.12.2018, *Preindl*, C-675/17, EU:C:2018:990, 24 kohta).
- 45 Lisäksi on täsmennettävä, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuimella on kyseisellä alalla toimivalta tulkita direktiivin 93/13 3 artiklan 1 kohdan ja sen liitteen mukaista kohtuuttoman ehdon käsitettä ja niitä perusteita, joita kansallinen tuomioistuin voi tai joita sen täytyy soveltaa, kun se tutkii sopimusehtoa direktiivin säännökset huomioon ottaen, ja kansallisen tuomioistuimen on kyseisten perusteiden avulla lausuttava tietyn sopimusehdon konkreettisesta luokittelusta esillä olevan asian olosuhteet huomioon ottaen. Tästä seuraa, että unionin tuomioistuimen on esitettävä kansalliselle tuomioistuimelle vain ne seikat, jotka kansallisen tuomioistuimen halutaan ottavan huomioon kyseisen sopimusehdon kohtuuttomuutta arvioidessaan (tuomio 3.9.2020, *Profi Credit Polska*, C-84/19, C-222/19 ja C-252/19, EU:C:2020:631, 91 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 46 Direktiivin 93/13 3 artiklan 1 kohdan mukaan ehtoa pidetään kohtuuttomana, jos se aiheuttaa kuluttajan vahingoksi huomattavan epätasapainon kyseisen kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välillä tehdystä sopimuksesta johtuvien osapuolten oikeuksien ja velvollisuuksien välille.
- 47 Direktiivin 93/13 3 artiklan 1 kohdassa, jossa viitataan lojaliteettiperiaatteen sekä sopimuksesta johtuvien osapuolten oikeuksien ja velvollisuuksien huomattavan kuluttajalle vahingollisen epätasapainon käsitteisiin, määritellään kuitenkin vain abstraktilla tavalla ne seikat, jotka tekevät sellaisesta sopimusehdosta kohtuuttoman, josta ei ole erikseen neuvoteltu (tuomio 14.3.2013, *Aziz*, C-415/11, EU:C:2013:164, 67 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 48 Unionin tuomioistuin on täten todennut, että sen arvioimiseksi, aiheuttaako sopimusehto kuluttajan vahingoksi ”huomattavan epätasapainon” osapuolten sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välille, on otettava huomioon muun muassa säännöt, joita kansallisessa lainsäädännössä sovellettaisiin ilman osapuolten sopimusta. Tällaisella vertailevalla arvioinnilla kansallinen tuomioistuin voi ratkaista, saattaako sopimus kuluttajan voimassa olevassa kansallisessa lainsäädännössä säädettyä heikompaan asemaan, ja jos saattaa, niin missä määrin. Tässä yhteydessä on merkitystä myös sen oikeudellisen tilanteen tutkimisella, jossa mainittu kuluttaja on, kun otetaan huomioon hänen käytettävissään olevat kansallisen lainsäädännön mukaiset keinot kohtuuttomien ehtojen käytön lopettamiseksi (tuomio 26.1.2017, *Banco Primus*, C-421/14, EU:C:2017:60, 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 49 Mahdollisen ”huomattavan epätasapainon” tutkiminen ei myöskään voi tapahtua vain sellaisen määrällisen taloudellisen arvioinnin perusteella, jossa toisiinsa verrataan yhtäältä sopimuksen kohteena olevan toimen kokonaisarvoa ja toisaalta tässä ehdossa kuluttajalle määrättyjä kustannuksia. Huomattava epätasapaino voi seurata näet jo pelkästään siitä, että loukataan riittävän vakavalla tavalla sitä oikeudellista asemaa, jossa kuluttaja kyseisen sopimuksen osapuolena on sovellettavien kansallisten säännösten nojalla, olipa kyse kuluttajalle näiden säännösten mukaisesti kuuluvien sopimukseen perustuvien oikeuksien sisällön rajoittamisesta tai niiden käyttämisen estämisestä taikka jonkin sellaisen lisävelvoitteen asettamisesta kuluttajalle, josta ei säädetä kansallisissa säännöksissä (tuomio 3.10.2019, Kiss ja CIB Bank, C-621/17, EU:C:2019:820, 51 kohta).
- 50 Unionin tuomioistuin on lisäksi todennut, että sopimuksessa on esitettävä avoimesti sen mekanismin konkreettinen toiminta, johon asianomaisessa ehdossa viitataan, sekä tarvittaessa tämän mekanismin ja muissa sopimusehdoissa määrätyn mekanismin välinen suhde siten, että kuluttajalla on mahdollisuus täsmällisten ja helppotajuisten perusteiden nojalla arvioida, minkälaisia taloudellisia seurauksia siitä hänelle aiheutuu (ks. vastaavasti tuomio 20.9.2017, Andriuc ym., C-186/16, EU:C:2017:703, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 51 Direktiivin 93/13 4 artiklan 1 kohdassa täsmennetään, että sopimusehdon kohtuuttomuutta arvioidaan ottaen huomioon sopimuksen kohteena olevien tavaroiden ja palvelujen luonne ja kaikki sopimuksen tekoon liittyvät olosuhteet sekä kaikki muut sopimuksen ehdot tai toinen sopimus, josta se on riippuvainen.
- 52 Tästä säännöksestä ja kyseisen direktiivin 3 artiklasta, sellaisina kuin unionin tuomioistuin on niitä tulkinnut, seuraa, että sopimusehdon kohtuuttomuutta on arvioitava kyseessä olevan sopimuksen tekopäivän kannalta (ks. vastaavasti tuomio 9.7.2020, Ibercaja Banco, C-452/18, EU:C:2020:536, 48 kohta).
- 53 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan mainitun direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen olosuhteiden nimittämisen sellaisia, joista elinkeinonharjoittaja saattoi olla kyseessä olevan sopimuksen tekopäivänä tietoinen ja jotka olivat omiaan vaikuttamaan tämän sopimuksen myöhempään täyttämiseen, sillä sopimusehto voi aiheuttaa osapuolten sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välille epätasapainoa, joka ilmenee vasta sopimuksen täyttämisen aikana (ks. vastaavasti tuomio 20.9.2017, Andriuc ym., C-186/16, EU:C:2017:703, 54 kohta; tuomio 5.6.2019, GT, C-38/17, EU:C:2019:461, 40 kohta ja tuomio 9.7.2020, Ibercaja Banco, C-452/18, EU:C:2020:536, 48 kohta).
- 54 Tästä oikeuskäytännöstä ilmenee siten, että kansallisen tuomioistuimen on ehdon kohtuuttomuutta direktiivin 93/13 nojalla arvioidessaan otettava huomioon ainoastaan kyseessä olevan sopimuksen tekopäivä sekä arvioitava kaikkien sopimuksen tekoon liittyvien olosuhteiden valossa, aiheuttaako tämä ehto itsessään epätasapainon osapuolten oikeuksien ja velvollisuuksien välille elinkeinonharjoittajan hyväksi. Vaikka tällaisessa arvioinnissa voidaan ottaa huomioon sopimuksen täyttäminen, se ei voi missään tapauksessa riippua sopimuksenteon jälkeisistä tapahtumista, jotka ovat osapuolten tahdosta riippumattomia.
- 55 Vaikka siis on kiistatonta, että tietyissä tilanteissa direktiivin 93/13 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu epätasapaino voi ilmetä vasta sopimuksen täyttämisen aikana, on tutkittava, sisältyikö kyseisen sopimuksen ehtoihin sen tekopäivästä lähtien tällainen epätasapaino, ja näin on siitä huolimatta, että mainittu epätasapaino voi syntyä vain tietyissä olosuhteissa tai että kuluttaja voi muissa olosuhteissa jopa hyötyä mainitusta ehdosta.

- 56 Yhtäältä päinvastainen päättely merkitsisi sitä, että ehdon kohtuuttomuuden arviointi riippuisi tilanteesta, jossa sopimusta täytetään, ja sopimukseen vaikuttavien olosuhteiden tulevasta kehityksestä siten, että elinkeinonharjoittajat voisivat spekuloida sopimuksen täyttämällä ja olosuhteiden kehityksellä sekä sisällyttää sopimukseen mahdollisesti kohtuuttoman ehdon olettaen, ettei tätä ehtoa tietyissä olosuhteissa luokitella kohtuuttomaksi.
- 57 Toisaalta on muistutettava, että direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohdassa säädetään, etteivät kohtuuttomat ehdot sido kuluttajia ja ettei niiden katsota täten koskaan olleen olemassa. Jos ehdon kohtuuttomuuden arviointi riippuisi sopimuksen tekemisen jälkeisistä tapahtumista, jotka ovat osapuolten tahdosta riippumattomia, kansallinen tuomioistuin voisi jättää soveltamatta riidanalaista ehtoa ainoastaan niiltä ajanjaksoilta, jolloin kyseessä olevaa sopimusehtoa on pidettävä kohtuuttomana.
- 58 Lisäksi on muistutettava unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenevän, että kansallisen tuomioistuimen on otettava sopimusehdon, johon sen käsiteltäväksi saatettu vaatimus perustuu, mahdollisen kohtuuttomuuden arvioinnissa huomioon kaikki muut kyseisen sopimuksen ehdot (tuomio 10.9.2020, A (Sosiaalisesti tuetun asunnon alivuokraus), C-738/19, EU:C:2020:687, 25 kohta).
- 59 Näin ollen siinä tapauksessa, että elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välinen sopimus on luonteeltaan epävarma, kuten on tilanne pääasioissa kyseessä olevissa arvopaperileasingsopimuksissa, kansallisen tuomioistuimen on myös tarkistettava, ettei ehdosta seuraa kyseisen sopimuksen osapuolille aiheutuvien riskien hyvin epätasainen jakautuminen, kun otetaan huomioon kyseisen ehdon ja muiden sopimusehtojen välinen vuorovaikutus.
- 60 Kaiken edellä esitetyn perusteella asiassa C-229/19 esitettyyn kysymykseen on vastattava, että direktiivin 93/13 säännöksiä on tulkittava siten, että arvopaperileasingsopimusten kaltaisessa elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisessä sopimuksessa, jonka osalta tulevat taloudelliset seuraukset perustuvat epävarmaan tekijään, olevaa ehtoa on pidettävä kohtuuttomana, jos tämä ehto voi asianomaisen sopimuksen tekoon liittyvät olosuhteet huomioon ottaen aiheuttaa sopimuksen tekopäivän kannalta arvioituna huomattavan epätasapainon osapuolten sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välille kyseisen sopimuksen täyttämisen aikana, ja näin on siitä huolimatta, että mainittu epätasapaino voi syntyä vain tietyissä olosuhteissa tai että kuluttaja voi muissa olosuhteissa jopa hyötyä mainitusta ehdosta. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on täten tarkistettava, oliko ehto, jossa vahvistetaan etukäteen etu, jonka elinkeinonharjoittaja saa sopimuksen ennenaikaisen päättämisen tilanteessa, omiaan aiheuttamaan mainitun sopimuksen tekemisestä lukien tällaisen epätasapainon, kun otetaan huomioon tämän sopimuksen tekemiseen liittyvät olosuhteet.

Ennakkoratkaisukysymykset asiassa C-289/19

- 61 Kahdella ennakkoratkaisukysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, *Gerechtshof Den Haag* tiedustelee lähinnä, voiko elinkeinonharjoittaja, joka on myyjänä määrännyt kuluttajalle ehdon, jonka kansallinen tuomioistuin on todennut kohtuuttomaksi ja tästä syystä pätemättömäksi, vaatia korvausta, josta on säädetty kansallisen oikeuden dispositiivisessa säännöksessä, jota olisi sovellettu ilman tätä ehtoa.
- 62 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallisten tuomioistuinten on direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohdan nojalla jätettävä soveltamatta kohtuuttomaa sopimusehtoa, jotta ehdolla ei ole sitovia vaikutuksia kuluttajaan nähden, ellei kuluttaja vastusta tätä (ks. vastaavasti tuomio

- 3.3.2020, Gómez del Moral Guasch, C-125/18, EU:C:2020:138, 58 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Sopimuksen pitää kuitenkin pääsääntöisesti säilyä muuttamattomana lukuun ottamatta kohtuuttomien ehtojen poistamisesta aiheutuvaa muutosta siltä osin kuin tällainen sopimuksen pysyttäminen on kansallisen oikeuden säännösten mukaan oikeudellisesti mahdollista (ks. vastaavasti tuomio 5.6.2019, GT, C-38/17, EU:C:2019:461, 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 63 Täten on todettava, että silloin kun kansallinen tuomioistuin toteaa elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisessä sopimuksessa olevan kohtuuttoman ehdon pätemättömäksi, kansallinen tuomioistuin ei voi täydentää kyseistä sopimusta muuttamalla ehdon sisältöä (ks. vastaavasti tuomio 3.3.2020, Gómez del Moral Guasch, C-125/18, EU:C:2020:138, 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 64 Unionin tuomioistuin on nimittäin katsonut, että mikäli kansallisen tuomioistuimen sallittaisiin muuttaa tällaisessa sopimuksessa olevien kohtuuttomien ehtojen sisältöä, olisi tämä omiaan haittaamaan direktiivin 93/13 7 artiklassa tarkoitetun pitkän aikavälin tavoitteen toteutumista. Tällainen mahdollisuus myötävaikuttaisi sen ehkäisevän vaikutuksen poistumiseen, joka kohdistetaan elinkeinonharjoittajiin jättämällä yksinkertaisesti soveltamatta näitä ehtoja kuluttajaan nähden, koska elinkeinonharjoittajat olisivat taipuvaisia jatkamaan tällaisten ehtojen käyttämistä tietoisina siitä, että vaikka ehdot todettaisiin pätemättömiksi, kansallinen tuomioistuin voisi kuitenkin täydentää sopimusta tarvittavilta osin näiden elinkeinonharjoittajien etujen takaamiseksi (tuomio 14.6.2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, 69 kohta; tuomio 30.4.2014, Kásler ja Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, 79 kohta; tuomio 26.3.2019, Abanca Corporación Bancaria ja Bankia, C-70/17 ja C-179/17, EU:C:2019:250, 54 kohta ja tuomio 3.3.2020, Gómez del Moral Guasch, C-125/18, EU:C:2020:138, 60 kohta).
- 65 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että pääasioissa kyseessä olevat arvopaperileasingsopimukset voivat pysyä voimassa ilman kohtuutonta ehtoa.
- 66 Tältä osin on todettava, että tämän tuomion 62–64 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee, että asiassa C-289/19 kyseessä olevan kaltaisessa tapauksessa kansallisella tuomioistuimella ei direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti ole toimivaltaa korvata kohtuutonta ehtoa kansallisen oikeuden dispositiivisella säännöksellä, koska kyseisen ehdon pätemättömäksi toteaminen ei pakota tuomioistuinta toteamaan koko sopimusta pätemättömäksi, jolloin kuluttaja saatettaisiin alttiiksi erityisen haitallisille seurauksille, joilla häntä rangaistaisiin.
- 67 Kaiken edellä esitetyn perusteella asiassa C-289/19 esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että direktiivin 93/13 säännöksiä on tulkittava siten, että elinkeinonharjoittaja, joka on myyjänä määrännyt kuluttajalle ehdon, jonka kansallinen tuomioistuin on todennut kohtuuttomaksi ja tästä syystä pätemättömäksi tilanteessa, jossa sopimus voi olla olemassa ilman kyseistä ehtoa, ei voi vaatia lakisääteistä korvausta, josta on säädetty kansallisen oikeuden dispositiivisessa säännöksessä, jota olisi sovellettu ilman mainittua ehtoa.

Oikeudenkäyntikulut

- 68 Pääasioiden asianosaisten osalta asioiden käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asiat seuraavasti:

- 1) Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY säännöksiä on tulkittava siten, että arvopaperileasingsopimusten kaltaisessa elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisessä sopimuksessa, jonka osalta tulevat taloudelliset seuraukset perustuvat epävarmaan tekijään, olevaa ehtoa on pidettävä kohtuuttomana, jos tämä ehto voi asianomaisen sopimuksen tekoon liittyvät olosuhteet huomioon ottaen aiheuttaa sopimuksen tekopäivän kannalta arvioituna huomattavan epätasapainon osapuolten sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välillä kyseisen sopimuksen täyttämisen aikana, ja näin on siitä huolimatta, että mainittu epätasapaino voi syntyä vain tietyissä olosuhteissa tai että kuluttaja voi muissa olosuhteissa jopa hyötyä mainitusta ehdosta. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on täten tarkistettava, oliko ehto, jossa vahvistetaan etukäteen etu, jonka elinkeinonharjoittaja saa sopimuksen ennenaikaisen päättämisen tilanteessa, omiaan aiheuttamaan mainitun sopimuksen tekemisestä lukien tällaisen epätasapainon, kun otetaan huomioon tämän sopimuksen tekemiseen liittyvät olosuhteet.**
- 2) Direktiivin 93/13 säännöksiä on tulkittava siten, että elinkeinonharjoittaja, joka on myyjänä määrännyt kuluttajalle ehdon, jonka kansallinen tuomioistuin on todennut kohtuuttomaksi ja tästä syystä pätemättömäksi tilanteessa, jossa sopimus voi olla olemassa ilman kyseistä ehtoa, ei voi vaatia lakisääteistä korvausta, josta on säädetty kansallisen oikeuden dispositiivisessa säännöksessä, jota olisi sovellettu ilman mainittua ehtoa.**

Allekirjoitukset